

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ข่าวสารถูกถ่ายทอดและนำเสนออย่างรวดเร็ว การเรียนแบบสื่อบ้างไปอย่างรวดเร็ว นักเรียนเข้าถึงข่าวสารอย่างไม่มีขีดจำกัด มีการแข่งขันพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีรวมทั้งการแข่งขันทางการค้า มีค่านิยมทางวัตถุสูงมาก เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกันมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม อย่างจริงจังและต่อเนื่องทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุล ทั้งทางจิตใจและวัตถุต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นำส่งผลให้สังคมไทยมีปัญหาซับซ้อนมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาเพิ่มพูนหลายด้านทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันกันในทุกวงการ เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น ปัญหาการแพร่ขยายโรคเอดส์ และการติดยาเสพติดอย่างรุนแรงในสังคม เกิดขึ้นกับเยาวชนของชาติเพิ่มขึ้นโดยลำดับ (กรมวิชาการ, 2544)

สถาบันครอบครัว พ่อแม่ หรือผู้ให้การเลี้ยงดู เป็นผู้มีอิทธิพลมากที่สุดต่อรูปแบบของพฤติกรรมเด็กวัยรุ่น เพราะเป็นสิ่งแวดล้อมแรกที่ใกล้ชิด การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ สังคมและบุคลิกภาพที่ดี การที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เช่น เด็กเกเร ก้าวร้าว ชอบทะเลาะวิวาท และไม่เชื่อฟัง เกิดจากเด็กเรียนรู้หรือได้รับการสั่งสอนผิด หักอบรม โดยจงใจหรือไม่ตั้งใจจากบุคคลที่ใกล้ชิดเด็ก ซึ่งได้แก่ บิดา มารดา เป็นสำคัญ นอกจากนั้นญาติพี่น้อง ครู เพื่อน และผู้ใกล้ชิดอื่น ๆ ก็มีส่วนในการสร้างอุปนิสัยของเด็กด้วย (กรมสุขภาพจิต, 2544) และสอดคล้องกับแนวทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนตามธรรมชาติและศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือ เรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23) ทั้งนี้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็นทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม

ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จาก การศึกษาพบว่าความอยากรู้อยากลองและเพื่อนชวน เป็นสาเหตุใหญ่ที่ชักนำให้นักเรียนประพฤติผิด ใช้สารเสพติด หรือเสพยา จะมีปัจจัยหลักมาจากสภาพจิตใจที่อ่อนแอ หรือยังไม่แข็งแรงพอ และที่อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งที่มีสารเสพติด รวมทั้งการคบเพื่อนที่ไม่ดี เสเพล อาจนำไปสู่การมีปัญหา พฤติกรรม อารมณ์และสังคม ซึ่งเป็นสาเหตุให้นักเรียนกระทำผิด นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเสริมมา จากผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ จะต้องรับรู้อย่างจริงจังว่า เด็กมีร่างกาย ความคิด จิตวิญญาณเป็นของตนเองมาแต่เกิด เด็กมีความแตกต่างกัน เด็กต้อง เรียนรู้และปรับปรุงตนเอง เผชิญปัญหาและแก้ไขด้วยตนเอง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดทั้งครู อาจารย์ ต้องมีความเข้าใจ ให้กำลังใจหนุนช่วยเมื่อเด็กเดือดร้อน (กรมวิชาการ, 2545)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักและมองเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ เยาวชน ได้ร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กำหนดนโยบายแผนงาน โดยใช้ กระบวนการทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริม พัฒนาเต็มศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน มี ภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 กิจกรรม ประกอบไปด้วย การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) เมื่อนักเรียนได้รับการส่งเสริมในเรื่อง ระบบดูแลทั้ง 5 ด้าน จากครูที่ปรึกษาอย่างเป็นระบบแล้วนักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธพร พรเพชร (2550 บุญประสพ กุลศรีการ, 2550; รัตนาพร พลลาภ, 2551; ธาดา ตามเมืองปัก, 2552 และ พัฒนศักดิ์ ภูมิโคกรักษ์, 2552) พบว่าการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพลดปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่ผิดต่อระเบียบวินัยของ โรงเรียนได้ดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เล็งเห็นว่ามีภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นต่อเด็ก และเยาวชนอย่างมากมาย อาทิเช่น การทะเลาะวิวาทการแต่งกาย ชู้สาว ยาเสพติด การแข่งขัน รถจักรยานยนต์บนท้องถนนอย่างผิดกฎหมาย ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต จึงมีนโยบายสำคัญที่จะต้องร่วมมือกับทุกฝ่าย ทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการ การแก้ไข ปัญหานี้วิธีการหนึ่ง คือ นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการอย่างจริงจังเนื่องจากการ ติดตามประเมินผล พบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่ช่วยป้องกันและแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นสุข (กรมวิชาการ, 2545)

โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 จากการติดตามผลการดำเนินงานจากรายงานการปฏิบัติงานประจำปี 2552 พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ยังขาดความเป็นระบบตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ปัญหา และ 5) การส่งต่อ ทั้งนี้เนื่องจากครู ชุมชน ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และทักษะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ข้อมูลที่เก็บไว้ยังกระจัดกระจาย การคัดกรองนักเรียนเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหายังไม่ชัดเจน การส่งเสริมนักเรียน มีการจัดกิจกรรม แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพ การป้องกันและแก้ไขปัญหของครูยังขาดทักษะในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียน การจัดกิจกรรมยังขาดความต่อเนื่องและการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหามากและยากต่อการแก้ไขยังมีการดำเนินงานไม่ชัดเจนทำให้นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ขาดเครื่องมือในการปฏิบัติงาน เด็กนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรมและขาดทักษะในการดำเนินชีวิต มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนแทนที่จะได้รับช่วยเหลือแก้ไข แต่กลับถูกปล่อยปละละเลย เช่น หนีเรียน ขาดเรียน สูบบุหรี่ ดื่มสุรา แต่งกายไม่เหมาะสม ก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท (โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล, 2552) ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ของนักเรียนส่งผลให้นักเรียนไม่สนใจที่จะเรียน ไม่ตั้งใจเรียน และสุดท้ายนักเรียนจะมีปัญหาในด้านการเรียน ส่งผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (รายงานคะแนนผลการสอบ O-NET, 2552) จากรายงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ปี 2550 พบว่านักเรียนโรงเรียนโพนงามพิทยานุกูลมีทักษะในเรื่องการคิดวิเคราะห์อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ครูต้องปรับปรุง การเรียนการสอนโดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนได้เกิดพัฒนาดตนเองอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อการดูแลและพัฒนาเด็กอย่างถูกวิธี โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูลจึงต้องมีการดำเนินการจัดทาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อลดปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน รวมทั้งมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาจิตใจ อารมณ์ และความคิดอย่างเหมาะสม ครูต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน และมีเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของนักเรียนอย่างครบถ้วนทุกด้าน นอกจากนี้ยังต้องสร้างสัมพันธที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการโรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล และเป็นครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงได้ค้นคว้าศึกษาวิธีการพัฒนาครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการช่วยแก้ปัญหาใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (P-A-O-R) และใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ครูในโรงเรียนโพนงามพิทยานุกูลได้มีความรู้ และเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอน การดำเนินงานของ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกต้องตามแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้แนวทางในการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือและดูแล จากครูและผู้ปกครองอย่างเป็นระบบและทั่วถึงส่งผลต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรและการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

2. คำถามของการวิจัย

การพัฒนาครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโพนงามพิทยานุกุล จังหวัดมหาสารคาม มีกระบวนการอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโพนงามพิทยานุกุล จังหวัดมหาสารคาม

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรที่ศึกษา 2 ด้าน คือ

4.1.1 การพัฒนาครู

- 1) การประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนัก
- 2) การศึกษาดูงาน
- 3) การอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 4) การนิเทศ
- 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.1.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมนักเรียน
- 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 5) การส่งต่อ

4.2 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 13 คน ซึ่งมีรายละเอียด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 12 คน

4.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 13 คน ซึ่งมีรายละเอียด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 12 คน

4.4 วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้กระบวนการทำงานที่เป็นวงจร PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart ประวิต เอราวรรณ์ (2545) ประกอบไปด้วย การวางแผน (P : Planning) การปฏิบัติ (A : Action) การสังเกต (O : Observation) การสะท้อนผล (R : Reflection)

4.5 ระยะเวลาการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

แบ่งออกเป็น 2 วงจร

วงจรที่ 1 ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2553 - ธันวาคม 2553

วงจรที่ 2 ระหว่างเดือนธันวาคม 2553 - กุมภาพันธ์ 2554

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา อย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ชุมชน หรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน รวมถึงการส่งเสริมการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีระเบียบวินัย และปลอดภัยจากสารเสพติด โดยมีเครื่องมือปฏิบัติงานและกระบวนการพัฒนา ตามขั้นตอนในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

5.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การให้ครูรู้จักนักเรียนในห้องที่ปรึกษาของตนเองโดยดำเนินการจัดทำระเบียบสะสมและมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนที่อยู่ในความดูแลของตนเอง ในด้านความสามารถพิเศษ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวของนักเรียนโรงเรียนโพนงามพิทยานุกุล จังหวัดมหาสารคาม

5.1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การที่ครูพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนจากข้อมูลพื้นฐานในระเบียบสะสม ในแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก และตามเกณฑ์ การคัดกรองของโรงเรียน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา ของนักเรียนโรงเรียนโพนงามพิทยานุกุล จังหวัดมหาสารคาม

5.1.3 การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การที่ครูที่ปรึกษาและโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาให้นักเรียนมีคุณภาพมากขึ้น สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุขของนักเรียนโรงเรียนโพนงามพิทยานุกุล จังหวัดมหาสารคาม

5.1.4 การป้องกันและการแก้ไขปัญหา หมายถึง การที่ครูและโรงเรียนกำหนดแนวทางและวิธีการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน โดยใช้วิธีดำเนินการ 2 ประการคือ การให้

คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน และการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโรงเรียน
โพนงามพิทยานุกูล จังหวัดมหาสารคาม

5.1.5 การส่งต่อ หมายถึง การที่ครูได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาและ
ไม่สามารถช่วยเหลือแก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้ จะมีการส่งต่อภายในไปยังครูแนะแนว ครูพยาบาล
หรือครูฝ่ายปกครอง แต่ถ้าครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองไม่สามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหาก็
จะส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเฉพาะด้าน

5.2 การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงครู ให้
มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานในการที่จะดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา ดังนี้คือ

5.2.1 การประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนัก หมายถึง การประชุมครู
ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อสอบถามปัญหาที่ทุกฝ่ายมีหรือกำลัง
เผชิญและอยากให้ช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

5.2.2 การศึกษาดูงาน หมายถึง การศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ
ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และร่วมกันอภิปรายถึงประเด็นของความสำเร็จ
ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนั้น ๆ

5.2.3 การอบรมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ครู
ผู้ปกครอง บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ที่มีประสบการณ์ เพื่อ
แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกรอบทั้ง 5 ด้าน
โดยมีกิจกรรมประกอบและให้มีการปฏิบัติการจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามแบบฟอร์มการดำเนินงาน

5.2.4 การนิเทศ หมายถึง การนิเทศติดตามกระบวนการการทำงานครูเกี่ยวกับการ
การส่งเสริมป้องกัน แก้ไขปัญหาและส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล จังหวัดมหาสารคาม
ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานในการที่จะดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมป้องกัน
แก้ไขปัญหาและส่งต่อนักเรียนที่เกิดปัญหาขึ้นกับนักเรียน

5.2.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หมายถึง การสื่อสารโดยการอภิปรายร่วมกัน
ระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน ภายหลังการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกวงจร

5.3 นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2553

5.4 ชุมชน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตบริการของ
โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

5.5 โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล ตำบลโพนงาม อำเภอโกสุมพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม

5.6 ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา ประจำชั้น/ครูประจำวิชา /ครูแนะแนว และครูที่รับผิดชอบโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโพนงามพิทยานุกุล ตำบลโพนงาม อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

5.7 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนโพนงามพิทยานุกุล ตำบลโพนงาม อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ครูได้รับการพัฒนาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และนำไปสู่การปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน

6.2 สถานศึกษาได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำนโยบายเพื่อพัฒนาโรงเรียนต่อไป

6.3 นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีระเบียบวินัย และปลอดภัยจากสิ่งเสพติด

6.4 ชุมชนและผู้ปกครองให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น